

LES 3

SUBSTANTIVUM, O-STAMMEN 1

A. GRAMMATICA

De nominativus van de o-stammen eindigt meestal op -us of op -um. Alleen de o-stammen op -us hebben een afzonderlijke vorm in de vocativus. Het voorbeeld van de o-stammen op -us is hortus, tuin, voor de woorden op -um: bellum, oorlog.

	Singularis	Pluralis
Nominativus	hortus	horti
Genitivus	horti	hortorum
Dativus	horto	hortis
Accusativus	hortum	hortos
Vocativus	horte	horti
Ablativus	horto	hortis
Nominativus	bellum	bella
Genitivus	belli	bellorum
Dativus	bello	bellis
Accusativus	bellum	bella
Ablativus	bello	bellis

Opmerkingen:

1. Woorden op -ius, -ium. De woorden op -ius en -ium hebben in de genitivus singularis -ii of -i, b.v. filii of fili, consilii of consili. De woorden op -ius hebben in de vocativus sing. geen -e, dus fili, Vergili.
 2. Deus, god en dea, godin, hebben naast de regelmatige sommige enigszins afwijkende vormen. De nominativus plur. van deus is gewoonlijk di, soms dii of dei en de dat. en abl. plur. meestal dis (naast diis of deis); de gen. plur. soms deum naast deorum; de vorm deum is een oude genetiefvorm op -um, die ook bij enkele andere woorden nog voorkomt naast die op -orum: socium naast socio-
-

rum, van de bondgenoten, enz. Voor de dat. en abl. plur. van dea en filia vindt men, om deze vormen te kunnen onderscheiden van de dat. en abl. plur. van de woorden deus en filius, soms deabus en filiabus. Bij de christelijke schrijvers wordt als vocativus van Deus de nominativusvorm gebruikt. Heidense Romeinen gebruikten daarvoor de vorm dive van divus.

3. Geslacht. De woorden op -us zijn bijna alle mannelijk, maar vulgus, het gewone volk, is onzijdig; de acc. is dus: vulgus), die op -um alle onzijdig. Vrouwelijk zijn bijv. humus, grond en de namen van landen, steden, eilanden en bomen op -us (gen. op-i), zoals Aegyptus, Corinthus, Rhodus, pirus, pereboom.

B. VOCABULARIUM

dea	godin	vulgus, n.	het (gewone) volk
filius	zoon	argentum	zilver
amicus	vriend, bevriend	aurum	goud
deus	god	caelum	1 hemel 2 klimaat
equus	paard	oppidum	vesting, stad
fluvius	rivier	periculum	gevaar
gladius	zwaard	templum	tempel, heiligdom
modus	wijze, maat	aedificare	bouwen
servus	slaaf	spectare	kijken naar, het oog
socius	bondgenoot, makker		hebben op

C. OEFENING

1. Templum deorum in¹ oppido spectatis.
2. In oppido habitabamus.
3. In fluviis saepe² insulae sunt.
4. Cur³ filios, amici, non⁴ vocatis?
5. Agricola filio equum donat.

1 in + abl. = in, op.

2 saepe = dikwijls.

3 waarom.

4 non = niet.

-
- 6 Filii filiaeque¹ amici in horto ambulabant.
 7. Cur poetam, Tite, non laudas?
 8. O agricola, ubi² sunt rosae in horto?
 9. Amici amicos amant.
 10. Argentum et aurum templi spectabatis.
 11. Dis³ deabusque incolae oppidorum templa aedificant.
 12. Servo⁴ gladius non est.
 13. Agricolae equi non sunt.
 14. Oppida insulae laudabitis.
 15. Gladiis Germani, Parthi⁵ sagittis pugnabant.
 16. Incolae insularum pericula belli non amabant.
 17. Cum amico in horto agricolae ambulabo.
 18. Ab equo Parthi pugnant.
 19. Patriae caelum amici non laudant.

1 het suffix (achtervoegsel) **-que** achter een woord betekent hetzelfde als et er voor, dus = en.

2 ubi = waar.

3 onregelmatige dativus.

4 dativus.

5 Parthi = Parthen, een ruitervolk in Noord-Perzië, dat de Romeinen heel wat moeite veroorzaakte.
